

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته بهداشت روان

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب پنجاهمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۸

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته بهداشت روان

رشته: بهداشت روان

دوره: کارشناسی ارشد ناپیوسته

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در پنجاهمین جلسه مورخ ۹۱/۱۲/۸ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته بهداشت روان که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در چهار فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه) شرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

۱- برنامه آموزشی کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته بهداشت روان از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ۹۱/۱۲/۸ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات در زمینه کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته بهداشت روان در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته بهداشت روان در چهار فصل جهت اجرا ابلاغ می شود.

رای صادره در پنجاهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۹۱/۱۲/۸ در مورد

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته بهداشت روان

- ۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته بهداشت روان با اکثریت آراء به تصویب رسید.
۲- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته بهداشت روان از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر سید منصور رضوی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر مصطفی رضائیان

دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت
و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر بهرام عین اللهی

معاون آموزشی

رای صادره در پنجاهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۹۱/۱۲/۸ در مورد
برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته بهداشت روان صحیح است و به مورد
اجرا گذاشته شود.

دکتر محمد حسن طریقت منفرد

سرپرست وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

و رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

فصل اول

برنامه آموزشی رشته بهداشت روان

در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

مقدمه:

بحرانهای اخیر اجتماعی مانند، اعتیاد، طلاق، خودکشی، خشونتهای اجتماعی، بحران هویت، بیماری ایدز، بیماری های روانی، ناتوانی های ذهنی و کودکان خیابانی، همگی برنامه ریزان و مدیران بخش سلامت را به تأسیس این رشته ترغیب نموده است. با توجه به شیوع قابل توجه آسیب های روانی و بار بالای این بیماریها در کشور* ما با جمعیت عظیم نیازمند ارائه خدمات مواجه هستیم و علاوه بر گروههای در معرض خطر و آسیب پذیر مانند زنان سرپرست خانوار، کودکان و زنان قربانی خشونت، کودکان کار و خیابان و با توجه به این نکته که وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی متولی ارتقاء بهداشت روان در جمعیت سالم نیز هست، تربیت نیروی ماهر برای ارتقای بهداشت روان افراد، خانواده ها و جامعه و همچنین کاهش بار بیماریهای روانی از ضروریات به شمار می رود. در این برنامه سعی شده که با تلفیق نظریه ها و اصول روانشناختی، علوم رفتاری و جامعه شناختی به تربیت نیروهای مبادرت شود تا قادر به پاسخگویی به نیازهای فوق باشند.

* (DALY محاسبه شده نشان دهنده رتبه دوم بار بیماریهای روانی در کشور است)

عنوان و مقطع رشته به فارسی و انگلیسی

Mental Health (MS)

کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته بهداشت روان

تعریف رشته:

رشته بهداشت روان رشته ای است که دانش آموختگان آن با استفاده از علوم رفتاری و روانشناختی، با توجه خاص به ویژگیهای فرهنگ جامعه، در سطوح مختلف پیشگیری به ارتقاء سلامت روان افراد، خانواده ها و جامعه کمک می کنند.

شرایط و نحوه پذیرش در دوره:

-قبولی در آزمون ورودی مطابق با ضوابط و مقررات وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی.
-دارا بودن مدرک کارشناسی روانشناسی (کلیه گرایشها)

مواد امتحانی و ضرایب آن:

ردیف	مواد امتحانی	ضریب
۱	آمار و روش تحقیق	۱/۵
۲	کلیات روانپزشکی عمومی و بهداشت روان	۲
۳	اصول روانشناسی بالینی و مشاوره	۱/۵
۴	روانشناسی عمومی و رشد	۲
۵	اصول خدمات بهداشتی	۱
۶	زبان عمومی	۲

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران:

تاریخچه مختصر رشته در دنیا

نهضت بهداشت روان در دنیا تاریخچه طولانی دارد. اصطلاح بهداشت روان (mental health) اولین بار در سال ۱۸۴۲ توسط ویلیام سویترز (sweetzer) بکار برده شد. بعد از آن موضوع بهداشت روان و بالاخص آموزش بهداشت روان در سطح جامعه مورد توجه بیشتری قرار گرفت. جنگ جهانی اول و دوم ضرورت تربیت متخصصین بیشتری را در حیطه روانپزشکی و روانشناسی ایجاد نمود و مشکلات اجتماعی در آمریکا در دهه ۱۹۶۰ منجر به شکل گیری رشته روانشناسی جامعه نگر شد. در این دهه تعدادی از متخصصین بهداشت روان، روانشناسان بالینی و روانپزشکان به این نتیجه رسیدند که تنها درمان فردی یا گروهی در مطب‌ها کافی نبوده و ضرورت دارد روانشناسان و روانپزشکان در محیط زندگی مردم حضور یافته و خدمات خود را در محیط زندگی مردم به آنها عرضه نمایند. کنفرانس کلورادو منجر به تولد روانشناسی جامعه نگر شد که در پی آن برنامه‌های مختلفی در ارتباط با آموزش بهداشت روان پدید آمد و از سالهای دهه ۱۹۵۰ در دانشگاه‌ها در مقاطع کارشناسی ارشد ناپیوسته و دکتری تخصصی (Ph.D.) دوره بهداشت روان و همچنین مشاوره بهداشت روان برگزار می‌گردد.

تاریخچه مختصر رشته در ایران

در ایران تا کنون رشته ای به این نام تأسیس نشده است. اما فعالیت‌هایی در زمینه درمان بیماران روانی از حدود یک قرن پیش در ایران شروع شده است. مثلاً اولین مرکز نگهداری بیماران روانی در ایران در سال ۱۲۶۷ میلادی (۶۶۶ هجری قمری)، به دستور خواجه نصیرالدین طوسی در بخشی در کنار دارالشفای عمومی در یزد تأسیس شد و در سال ۱۲۹۳ در بیمارستان هزار تختخوابی تهران بخشی به بیماران روانی اختصاص داده شد. در سال ۱۳۱۸ کرسی بیماریهای روانی در دانشکده پزشکی تهران ایجاد شد و در سال ۱۳۲۵ بیمارستانی در

تهران شروع به ارائه خدمات روانپزشکی به بیماران روانی نمود. در سال ۱۳۳۶ بخش برنامه های بهداشت روانی از رادیو آغاز شد و در سال ۱۳۳۸ اداره بهداشت روان در اداره کل بهداشت وزارت بهداری وقت تشکیل گردید. مرکز سرپایی بهداشت روان در سال ۱۳۴۲ در خیابان هدایت تأسیس شد و از سال ۱۳۵۵ مراکز مجتمع روانپزشکی منطقه ای در تهران تأسیس شد. در سال ۱۳۶۵ برنامه کشوری بهداشت روان تدوین و در سال ۱۳۶۷ به مورد اجراء درآمد و به عنوان نهمین جزء خدمات بهداشتی اولیه (PHC) در نظام شبکه بهداشتی درمانی کشور ادغام شد. در برنامه کشوری بهداشت روان، بهورزان، پزشکان عمومی و رابطین داوطلب بهداشتی در شناسایی بیماران و ارائه خدمات بهداشت روان در مناطق روستایی آموزش داده شدند.

جایگاه شغلی دانش‌آموختگان:

دانش‌آموختگان این دوره می‌توانند در جایگاه‌های زیر انجام وظیفه نمایند:

دانش‌آموختگان این رشته می‌توانند در نظام بهداشتی کشور و در سه حیطه ارائه خدمات بهداشت روان در مراکز بهداشت روان روستائی و شهری، آموزش و پژوهش انجام وظیفه نمایند

فلسفه (ارزش‌ها و باورها):

در آموزش این رشته اخلاق، احترام، ارتباط، سازگاری، رعایت ارزشهای فرهنگی، معنوی و دینی که از اصول اولیه انجام فعالیت‌های بهداشت روان برای مخاطبین است به دانشجویان آموزش داده می‌شود. همچنین رفتار سالم، سبک زندگی سالم، دانش و مهارت‌های زندگی سالم، سازگاری با استرس، خودشناسی و حفظ هویت از ارزشهای مهم و مرتبط با سلامت است، که در این رشته مورد نظر می‌باشد.

دورنما (چشم‌انداز):

پیش‌بینی می‌شود در ۱۰ سال آینده، این رشته با تربیت نیروهای کارآمد، علاوه بر دستیابی به بالاترین استانداردهای خدماتی و آموزشی، با ارائه خدمات جامعه‌نگر، پیشگیرانه و حمایتی، شرایط کاهش آسیب‌های اجتماعی و ارتقاء سلامت جامعه را فراهم نماید.

رسالت (ماموریت):

رسالت این رشته، تربیت نیروی انسانی آگاه، توانمند و متعهد است که آموخته‌های خود را در زمینه‌های خدمات بهداشت روان، پژوهش و آموزش در نظام سلامت، در اختیار افراد، خانواده‌ها و جامعه قرار می‌دهند.

پیامدهای مورد انتظار از دانش‌آموختگان :

انتظار می‌رود که دانش‌آموختگان بتوانند با استفاده از دانش، توانمندیها و مهارت‌های کسب‌شده، نقش موثری در پیشگیری و ارائه مداخلات روانشناختی و ارتقاء دانش از طریق انجام پژوهش‌های علمی در حیطه بهداشت روان ایفاء نمایند. همچنین انتظار می‌رود که دانش‌آموختگان بتوانند نقش مدیریت برنامه‌های بهداشت روان در مراکز بهداشتی درمانی را به عهده بگیرند.

نقش‌های دانش‌آموختگان در جامعه:

تشخیصی	مشاوره‌ای	پژوهشی ✓	آموزشی ✓
خدمات آزمایشگاهی	پیشگیری ✓	مراقبتی	درمانی
	خدماتی ✓	مدیریتی ✓	مولد

وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان به ترتیب هر نقش به شرح زیر است:

در نقش آموزشی

- نیازسنجی، طراحی و برگزاری جلسات و دوره‌های آموزشی در حیطه مسائل بهداشت روان برای کارکنان بهداشتی و همچنین گروههای هدف خاص
- مشارکت در تدوین دستورالعمل‌های آموزشی مرتبط با بهداشت روان در برنامه‌های حاکمیت بالینی نظام سلامت

در نقش پژوهشی

- ارزیابی نیازهای جامعه در زمینه بهداشت روان، مشارکت در طراحی و اجرای پژوهشهای بهداشت روان براساس نیازها
- انجام پژوهشهای کاربردی خدمات بهداشتی (HSR) در حوزه برنامه‌های بهداشت روان

در نقش خدماتی:

- آموزش خانواده‌ها در زمینه‌های مختلف بهداشت روان
- ارزیابی دانش آموزان مدارس از نظر هوش، استعداد، علایق و رفتار و ارائه گزارش به والدین و ارجاع موارد مشکل دار به متخصص
- ارزیابی وضعیت سلامت روان جامعه در سطح پایه، ناهنجاریهای اجتماعی، تأثیر تبلیغات و رسانه‌ها در بهداشت روان، وضعیت روانی گروههای آسیب دیده در بحران و تشخیص خطر در جمعیت‌های تحت پوشش مراکز بهداشتی درمانی و ارائه راهکارهای اصلاحی به مسئولین مربوطه
- ارزیابی رشد و نمو و سلامت روان (Mental health) کودکان زیر پنج سال تحت پوشش مراکز بهداشتی درمانی و ارائه راهکارهای اصلاحی و ارجاع موارد مشکل دار به متخصص
- اجرای برنامه‌های کشوری بهداشت روان در جمعیت‌های تحت پوشش نظام سلامت
- مشارکت در اجرای برنامه‌های مصوب بهداشت روان در گروهها و مراکز خاص
- مشارکت در نظارت، ارزشیابی و ارائه بازخورد فعالیتها در زمینه برنامه‌های کشوری بهداشت روان در سطوح مختلف خدمات

- شناسایی بحرانهای روانی-اجتماعی و ارائه خدمات موثر مرتبط با هماهنگی مسئولین ذیربط
- شناسایی و بهره‌گیری از تسهیلات عمومی و اختصاصی موجود محلی در جهت ارتقاء بهداشت روان فردی و اجتماعی

- شناسایی، ارجاع و پیگیری بیماران روانپزشکی و ارائه گزارش به مسئولین مربوطه
- انجام مداخلات اولیه و راهنماییهای لازم در زمینه پیشگیری از مشکلات مانند خودکشی، اعتیاد و آسیب های اجتماعی و ارجاع موارد بر حسب ضرورت

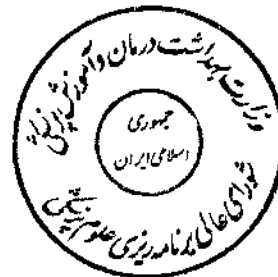
در نقش پیشگیری

- شناسایی گروه های در معرض خطر و ارائه برنامه های موثر جهت پیشگیری از مشکلات روانی - اجتماعی

- پیشگیری از مشکلاتی مانند خودکشی، اعتیاد و آسیب های اجتماعی با ارائه راهنمایی های لازم به عموم مردم

در نقش مدیریتی

- اجرای برنامه های کشوری بهداشت روان در جمعیت های تحت پوشش نظام سلامت
- مشارکت در اجرای برنامه های مصوب بهداشت روان در گروهها و مراکز خاص
- مشارکت در نظارت، ارزشیابی و ارائه بازخورد فعالیتها در زمینه برنامه های کشوری بهداشت روان در سطوح مختلف خدمات

توانمندیها و مهارت‌های اصلی مورد انتظار

الف: توانمندی های عمومی مورد انتظار:

توانمندیهای عمومی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارتند از:

- مهارتهای ارتباطی
- آموزش
- پژوهش و نگارش مقالات علمی
- تفکر نقادانه و مهارت‌های حل مسئله
- مهارت های مدیریت (سیاستگذاری، برنامه ریزی، سازماندهی، پایش، نظارت و کنترل و ارزشیابی)
- مبتنی بر شواهد
- حرفه ای گرای

ب: توانمندی های اختصاصی مورد انتظار:

توانمندیهای اختصاصی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارتند از:

- برقراری ارتباط
- انجام مصاحبه روانی
- ارزیابی وضعیت سلامت روان در جامعه
- ارزیابی اولیه هوش، شخصیت، استعدادها و علایق و رفتار فردی و گروهی
- کار با نرم افزارهای اختصاصی
- ارزیابی فرد و جامعه از نظر اختلالات روانی
- ارزیابی ناهنجاریهای اجتماعی
- ارزیابی تأثیرات روانی اجتماعی رسانه ها در جامعه
- ارزیابی وضعیت سلامت روان جمعیت های آسیب دیده در بحران ها
- آموزش بهداشت روان در جمعیت های خاص
- پژوهش شامل: جستجوی متون، تدوین پروپوزال، تدوین پرسش نامه، گردآوری و آنالیز داده ها، مدیریت، و گزارش تحقیق و نگارش مقالات علمی
- آموزش مهارت های زندگی و فرزند پروری
- پایش وضعیت بیماران روانی، تشخیص خطر و ارجاع
- ارزیابی رشد و نمو و وضعیت ذهنی کودکان

ج: مهارت‌های عملی مورد انتظار

حداقل تعداد موارد انجام مهارت برای یادگیری				مهارت
کل دفعات	انجام مستقل	کمک در انجام	مشاهده	
۲۲	۱۵	۵	۲	مصاحبه روانی
۲۰	۱۸	-	۲	ارزیابی هوش و شخصیت
۲۲	۲۰	-	۲	مشاوره
۲	۱	۱	-	ارزیابی وضعیت سلامت روان جامعه
۲	۱	۱	-	انجام پژوهش

Educational Strategies:

راهبردهای آموزشی:

این برنامه بر راهبردهای زیر استوار است:

- یادگیری مبتنی بر وظایف (Task based)
- یادگیری مبتنی بر مشکل (Problem based)
- یادگیری مبتنی بر موضوع (Subject directed)
- یادگیری مبتنی بر شواهد (evidence based)
- دیسپلینری همراه با ادغام موضوعی در صورت نیاز
- تلفیقی از دانشجو و استاد محوری
- یادگیری جامعه‌نگر (community oriented)
- آموزش بیمارستانی (hospital based)
- یادگیری سیستماتیک

روش‌ها و فنون آموزشی:

- در این دوره، عمدتاً از روش‌ها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد:
- انواع کنفرانس‌های بیمارستانی، بین رشته‌ای و بین دانشگاهی و سمینار
- بحث در گروه‌های کوچک - کارگاه‌های آموزشی
- self education, self study
- روش و فنون آموزشی دیگر بر حسب نیاز و اهداف آموزشی

انتظارات اخلاقی از فراگیران

انتظار می‌رود که فراگیران:

- در صورتیکه با بیمار سر و کار دارند، منشور حقوقی (۱) بیماران را دقیقاً رعایت نمایند.
- مقررات مرتبط با حفاظت و ایمنی (Safety) بیماران، کارکنان و محیط کار را دقیقاً رعایت نمایند. (لازم است این مقررات توسط گروه یا بخش مربوطه تدوین و در اختیار دانشجویان قرار داده شود).
- مقررات مرتبط با Dress Code (۲) را رعایت نمایند.
- از منابع و تجهیزاتی که تحت هر شرایطی با آن کار می‌کنند، محافظت نمایند.
- به استادان، کارکنان، هم‌دوره‌ها و فراگیران دیگر احترام بگذارند و در ایجاد جو صمیمی و احترام‌آمیز در محیط کار مشارکت نمایند.
- در نقد برنامه‌ها، ملاحظات اخلاق اجتماعی و حرفه‌ای را رعایت کنند.
- در انجام پژوهش‌های مربوط به رشته، نکات اخلاق پژوهش را رعایت نمایند.
- موارد ۱ و ۲ در بخش ضمایم این برنامه آورده شده‌اند.

Student Assessment

ارزیابی فراگیر:

الف- روش ارزیابی

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد.

- کتابی شفاهی آزمون تعاملی رایانه‌ای OSCE OSLE OSFE DOPS آزمون ۳۶۰ درجه

ب- دفعات ارزیابی:

- میان ترم
- پایان ترم

فصل دوم

(حداقل نیازهای برنامه)

برنامه آموزشی رشته بهداشت روان

در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

حداقل هیات علمی مورد نیاز (تعداد - گرایش - رتبه):

حد اقل ۵ نفر استاد یار - با مدارک:

- ۱- دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته روانشناسی بالینی ۲ نفر
- ۲- متخصص روانپزشکی یا روانپزشکی اجتماعی ۱ نفر
- ۳- دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته آمار زیستی ۱ نفر

کارکنان مورد نیاز برای اجرای برنامه:

کارشناس روانشناسی بالینی

کارشناس بهداشت خانواده

کارشناس بهداشت مدارس

فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز:

فضای عمومی مورد نیاز عبارتند از:

- کلاسهای درسی ۲ - اتاق کارورزان ۱ - اینترنت با سرعت کافی: به تعداد دانشجویان
- سالن کنفرانس ۱ - بایگانی آموزش ۱ - اتاق استادان: به تعداد اساتید جدید
- اتاق رایانه ۱

فضاها و عرصه های اختصاصی مورد نیاز:

- مراکز شهری و روستائی بهداشت روان
- درمانگاه های تخصصی روانپزشکی
- مراکز مشاوره روانشناسی

سایر حیطه های علمی مورد نیاز:

علاوه بر اعضای هیأت علمی و کارکنان مورد نیاز جهت اجرای برنامه، گروه آموزشی مربوطه می تواند از همکاری رشته های ذیل برخوردار گردد:

- روانشناسی مشاوره
- آمار و روش تحقیق

جمعیت های مورد نیاز:

- مراجعین به درمانگاه های تخصصی روانپزشکی و روانشناسی بالینی و مراکز مشاوره
- مراجعین به مراکز بهداشت روان شهری و روستایی
- مخاطبین نظام سلامت روان کشور
- مسئولین و سیاست گزاران نظام سلامت کشور

تجهیزات آموزش سرمایه ای مورد نیاز:

- تست های روانشناختی (شناختی و شخصیتی)
- کامپیوتر مجهز به نرم افزارهای تخصصی
- ویدئو پروژکتور

فصل سوم

مشخصات دوره و دروس

برنامه آموزشی رشته بهداشت روان

در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

نام دوره: کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته بهداشت روان
طول دوره و ساختار آن: مطابق با آئین نامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشد.

تعداد کل واحد های درسی:

تعداد واحدهای درسی در این دوره ۳۲ واحد است که به شرح زیر می‌باشد:

واحدهای اختصاصی اجباری (Core)	۲۷ واحد
واحدهای اختصاصی اختیاری (Non Core)	۱ واحد
پایان نامه	۴ واحد
جمع کل	۳۲ واحد

- دانشجوی موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تمامی یا تعدادی از دروس کمبود یا جبرانی (جدول الف) را بگذراند.

جدول الف) دروس کمبود یا جبرانی برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته بهداشت روان

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش نیاز	
		جمع	نظری	عملی	جمع	نظری	عملی		
۰۱	سیستم‌های اطلاع رسانی پزشکی*	۱	۰/۵	۰/۵	۲۶	۹	۱۷	-	
۰۲	شخصیت، نظریه‌ها و مفاهیم	۳	-	۳	۵۱	۵۱	-	-	
۰۳	روانشناسی رشد	۲	-	۲	۳۴	۳۴	-	-	
۰۴	اصول روانشناسی بالینی	۲	-	۲	۲۴	۲۴	-	-	
۰۵	کلیات روانپزشکی	۲	-	۲	۳۴	۳۴	-	-	
۰۶	نظریه‌های روان درمانی و مشاوره	۲	-	۲	۳۴	۳۴	-	-	
۰۷	کاربرد روش‌های مقدماتی تشخیص بالینی	۲	-	۲	۳۴	۳۴	-	-	
۰۸	روانشناسی اجتماعی	۲	-	۲	۳۴	۳۴	-	-	
۰۹	روانشناسی یادگیری	۲	-	۲	۳۴	۳۴	-	-	
۱۰	اصول خدمات بهداشتی	۲	-	۲	۳۴	۳۴	-	-	
۱۱	آسیب شناسی درون فردی جامعه نگر	۲	-	۲	۳۴	۳۴	-	-	
۱۲	فنون مصاحبه تشخیصی	۲	۰/۵	۱/۵	۶۰	۹	۵۱	-	
جمع کل واحد		۲۴							

* گذراندن این درس برای همه دانشجویانی که قبلاً آنها نگذرانیده اند الزامی است.

جدول ب) دروس اختصاصی اجباری (core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته بهداشت روان

پیشنیاز یا همزمان	تعداد ساعات درسی					تعداد واحد درسی					نام درس	کلاس درسی
	کارورزی	کارآموزی	عملی	نظری	جمع	کارورزی	کارآموزی	عملی	نظری	جمع		
-	-	-	۳۴	۱۷	۵۱	-	-	۱	۱	۲	آمار پیشرفته و روش تحقیق در علوم رفتاری	۱۳
-	-	۵۱	-	۱۷	۶۸	-	۱	-	۱	۲	اصول اپیدمیولوژی	۱۴
-	-	۵۱	-	۱۷	۶۸	-	۱	-	۱	۲	بهداشت روان جامعه‌نگر	۱۵
-	-	-	-	۱۷	۱۷	-	-	-	۱	۱	اصول آموزش بهداشت و ارتباطات	۱۶
۱۰	-	-	-	۵۱	۵۱	-	-	-	۳	۳	علوم مدیریت و اقتصاد بهداشتی	۱۷
۱۲	-	-	۳۴	۱۷	۵۱	-	-	۱	۱	۲	اصول مشاوره و مداخلات بهداشت روان	۱۸
-	-	-	-	۳۴	۳۴	-	-	-	۲	۲	بهداشت روان، دین و فرهنگ	۱۹
۱۲ و ۱۹ و ۱۵	-	-	۳۴	۱۷	۵۱	-	-	۱	۱	۲	مداخله روانشناختی در بحران	۲۰
-	-	-	-	۱۷	۱۷	-	-	-	۱	۱	قوانین بهداشت روان و اخلاق حرفه‌ای (حقوق بشر)	۲۱
۱۲	-	-	۳۴	۱۷	۵۱	-	-	۱	۱	۲	کاربرد مقدماتی آزمون‌های روانشناختی	۲۲
۱۶	-	-	۳۴	۱۷	۵۱	-	-	۱	۱	۲	آموزش بهداشت روان در خانواده (سلامت روانی جنسی-مهارت‌های زندگی)	۲۳
-	-	-	-	۳۴	۳۴	-	-	-	۲	۲	آسیب‌های اجتماعی	۲۴
-	-	۱۰۲	-	-	۱۰۲	-	۲	-	-	۲	کارآموزی	۲۵
-	۱۳۶	-	-	-	۱۳۶	۲	-	-	-	۲	کارورزی	۲۶
۲۷											جمع	

جدول چ) دروس اختصاصی اختیاری (non core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته بهداشت روان

پیشنیاز یا همزمان	تعداد ساعات درسی				تعداد واحد درسی				نام درس	کد درس
	کارآموزی	عملی	نظری	جمع	کارآموزی	عملی	نظری	جمع		
-	-	-	۱۷	۱۷	-	-	۱	۱	پویائی گروه	۲۷
۱۶ و ۱۲	-	۱۷	۹	۲۶	-	۰/۵	۰/۵	۱	توانبخشی روانی	۲۸
۱۳ و ۱۲	-	۱۷	۹	۲۶	-	۰/۵	۰/۵	۱	پیشگیری و کاهش آسیب سوء مصرف مواد	۲۹
		-	۱۷	۱۷			۱	۱	بهداشت روان مدارس	۳۰
۴									جمع	

- دانشجوی موظف است ۱ واحد از دروس فوق (جدول چ) را پس از موافقت استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه بگذراند.

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: دانشجو باید در پایان این درس بتواند اجزاء مختلف یک رایانه شخصی را بشناسد و عملکرد هر یک را بداند، با سیستم عامل ویندوز آشنا باشد، بتواند آن را نصب و رفع ایراد بکند و کار با برنامه‌های کاربردی مهم را فراگیرد. همچنین توانایی استفاده از الگوهای کتابخانه‌ای و روشهای مختلف جستجو در بانکهای اطلاعاتی مهم در رشته تحصیلی خود را داشته باشد و با سرویسهای کتابخانه‌ای دانشگاه محل تحصیل خود آشنا شود. از جمله اهداف دیگر این درس آشنایی با مرورگرهای معروف اینترنت است به گونه‌ای که دانشجو بتواند با موتورهای جستجو کار کند و با سایتهای معروف و مفید اطلاعاتی رشته خود آشنا شود. در پایان، دانشجو باید توانایی ایجاد و استفاده از پست الکترونیکی جهت ارسال و دریافت نامه و فایل را داشته باشد.

شرح درس: در این درس دانشجو با اجزای مختلف رایانه‌ی شخصی، سیستم عامل ویندوز، اینترنت، سایتهای مهم، پست الکترونیکی و بانکهای اطلاعاتی آشنا می‌شود تا بتواند به طور عملی از رایانه و امکانات آن برای مطالعه و تحقیق در رشته خود استفاده کند.

رئوس مطالب (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

* آشنایی با رایانه‌ی شخصی:

۱. شناخت اجزای مختلف سخت‌افزاری رایانه شخصی و لوازم جانبی
۲. کارکرد و اهمیت هر یک از اجزای سخت‌افزاری و لوازم جانبی.

* آشنایی و راه‌اندازی سیستم عامل ویندوز:

۱. شناختی با تاریخچه‌ی سیستم‌عامل‌های پیشرفته خصوصاً ویندوز
 ۲. قابلیت و ویژگی‌های سیستم عامل ویندوز
 ۳. نحوه‌ی استفاده از Help ویندوز
 ۴. آشنایی با برنامه‌های کاربردی مهم ویندوز
- آشنایی با بانکهای اطلاعاتی مهم و نرم‌افزارهای عملی - کاربردی رشته تحصیلی
۱. معرفی و ترمینولوژی اطلاع‌رسانی
 ۲. آشنایی با نرم‌افزارهای کتب مرجع رشته تحصیلی روی لوح فشرده و نحوه استفاده از آنها.

۳. آشنایی با بانکهای اطلاعاتی نظیر: Medline, Embase, Biological Abstract و... و نحوه جستجو در آنها.

۴. آشنایی با مجلات الکترونیکی Full-Text موجود روی لوح فشرده و روشهای جستجو در آنها.
* آشنایی با اینترنت:

۱. آشنایی با شبکه‌های اطلاع رسانی.
۲. آشنایی با مرورگرهای مهم اینترنت و فراگیری ابعاد مختلف آن.
۳. فراگیری نحوه تنظیم مرورگر اینترنت برای اتصال به شبکه.
۴. نحوه کار و جستجو با موتورهای جستجوی مهم.
۵. آشنایی با چند سایت معروف و مهم رشته‌ی تحصیلی.

منابع درس:

- 1- Finding Information in Science, Technology and Medicine Jill Lambert, Taylor & Francis, Last edition.
- 2- Information Technology Solutions for Healthcare Krzysztof Zieli'nski et al., Last edition.

شیوه ارزشیابی:

- در حیطه شناختی: ارزشیابی دانشجو در اواسط و پایان دوره بصورت آزمون کتبی انجام می‌شود.
- در حیطه روانی - حرکتی: آزمون عملی مهارت دانشجو در استفاده از رایانه، سیستم عامل ویندوز و جستجوی اینترنتی با استفاده از چک لیست انجام می‌گیرد.

کد درس: ۰۲

نام درس: شخصیت، نظریه‌ها و مفاهیم

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با نظریه‌های مختلف روانشناسان در مکاتب مختلف

شرح درس و رئوس مطالب: (۵۱ ساعت نظری)

- مفهوم و معنی شخصیت
- شخصیت از دیدگاه‌های مختلف
- رشد و تحول شخصیت و تأثیر عوامل بیولوژیکی و اجتماعی در تکوین آن
- تئوری‌های مختلف شخصیت
- وجدان اخلاقی و تأثیر آن در شخصیت

منابع درس:

- کتاب شخصیت، تألیف لارنس پروین و الیورجان، انتشارات آئیز، تمام فصل‌ها، آخرین چاپ
- نظریه‌های شخصیت-تألیف دوان شولتر آخرین چاپ
- نظریه‌های شخصیت تألیف فیست. ترجمه یحیی سیدمحمدی آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی:

- آزمون کتبی

نام درس: روانشناسی رشد

کد درس: ۰۳

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با پدیدایی و تحول فرآیندهای روانی - ذهنی در مراحل مختلف رشد جسمانی، شناختی، اخلاقی، اجتماعی و چرخه زندگی

شرح درس و رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

معنا و مفهوم رشد در دوران روان شناسی، اصول موثر بر رشد در ابعاد مختلف دیدگاه های تحولی رشد (شناختی، اجتماعی، اخلاقی و جسمانی) مراحل و ویژگی های رشد در دوران کودکی، نوجوانی، میانسالی و سالمندی

منابع درس:

- روان شناسی رشد جلد ۱ و ۲ تألیف لورابریگ آخرین چاپ

- روان شناسی رشد و تحول انسان تألیف دایان ای پاپالیا، سالی وندکاس الدن، روت داسکین فلدمن ترجمه داود

عرب قهستانی و همکاران آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی:

- آزمون کتبی

نام درس: اصول روانشناسی بالینی

کد درس: ۰۴

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنا ساختن دانشجویان با روانشناسی بالینی، تاریخچه و تحول آن، مصاحبه و تست های روانشناختی که برای تشخیص خصوصیات عقلی و عاطفی به کار می رود. آشنایی با ویژگی ها، وظایف و فعالیت های متنوع روان شناس بالینی در جامعه و کلینیک

شرح درس و رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری)

- تاریخچه و تحول روانشناسی بالینی، رویکردهای مهم روانشناسی بالینی
- ارزیابی بالینی، ویژگی های اصلی سنجش بالینی، اهداف و قضاوت بالینی و تصمیم گیری
- ارزیابی هوش، ملاحظات اخلاقی در سنجش و ارایه گزارش بالینی
- ارزیابی شخصیت، مصاحبه و مشاهده در روانشناسی بالینی
- ارزیابی رفتاری، ویژگی های ملاحظات بالینی، گستره روانشناسی بالینی در حیطه سلامت و روانشناسی قانونی، مقررات و اخلاق حرفه ای
- ارزیابی پسیکوفیزیولوژیک
- ارزیابی استعدادها و علایق

منابع درس:

- روانشناسی بالینی تألیف فیرس، نشر رشد، آخرین چاپ
- روانشناسی بالینی، تألیف جفری پی کرامر، داگلاس ای برنشتاین، ویکی پرز، آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی:

- آزمون کتبی

نام درس: کلیات روانپزشکی

کد درس: ۰۵

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با اصول و روشهای روانپزشکی در تشخیص و درمان اختلالات روانی.

شرح درس و رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری)

۱- تعریف و تاریخچه روانپزشکی در جهان و ایران

۲- همه‌گیری‌شناسی اختلالات روانپزشکی در جهان و ایران

۳- سبب‌شناسی و علامت‌شناسی در روانپزشکی

۴- شرح حال و معاینه بالینی در روانپزشکی

۵- طبقه‌بندی اختلالات روانپزشکی

۶- اختلالات خلقی

۷- اختلالات اضطرابی و اختلالات سازگاری

۸- اختلالات شبه جسمی و تجزیه‌ای

۹- اختلالات روان‌تنی

۱۰- اختلالات خواب و خوردن

۱۱- اختلالات شخصیت

۱۲- اختلالات روانی جنسی

۱۳- اختلالات سوء مصرف مواد

۱۴- اختلالات سایکوتیک

۱۵- اختلالات ساختگی و تمارض

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

۱۶- دلیریوم، دمانس و سایر اختلالات شناختی

۱۷- اختلالات روانپزشکی کودکان و نوجوانان

۱۸- اختلالات روانپزشکی سالمندان

۱۹- اورژانس های روانپزشکی

۲۰- روانپزشکی جامعه نگر و قانونی

۲۱- درمان های دارویی و عضوی در روانپزشکی

۲۲- درمان های غیردارویی در روانپزشکی

منابع اصلی درس:

۱- کتاب درسنامه جامع روانپزشکی ایران برای دانشجویان پزشکی ورشته های وابسته ، تالیف اعضای

هیات علمی روانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی تهران، آخرین چاپ

۲- کتاب درسنامه روانپزشکی بالینی و علوم رفتاری، تالیف استادان روانپزشکی دانشگاههای علوم پزشکی

ایران، انتشارات ارجمند، آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی:

آزمون کتبی

کد درس: ۰۶

نام درس: نظریه های روان درمانی و مشاوره

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی اجمالی دانشجویان با مکاتب، دیدگاه ها و نظریه های مختلف در روان درمانی.

شرح درس و رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

دیدگاه های روان درمانی شامل روانکاوی، رفتاری، شناختی و امنیت درمانی، طرحواره درمانی، مراجع محوری، خانواده درمانی، گروه درمانی

منابع درس:

- نظریه های روان درمانی تألیف پروچاسکا و نورکراس، نشر رشد، آخرین چاپ

- کاربست مشاوره و روان‌درمانی جerald کری، آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی:

آزمون کتبی

کد درس: ۰۷

نام درس: کاربرد روشهای مقدماتی تشخیص بالینی

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با استفاده عملی از روشها و تکنیک‌های تشخیصی که در درس روانشناسی بالینی آموخته شده است.

شرح درس و رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری)

- کاربرد تاریخچه فردی
- کاربرد مصاحبه تشخیصی (بالینی)
- کاربرد تستهای هوش و استعدادها
- کاربرد تست‌های شخصیتی (عینی و فراقکن)
- کاربرد مشاهده کوتاه مدت و دراز مدت

منابع درس:

خلاصه روانپزشکی (جلد دو)، کاپلان و سادوک، آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی:

آزمون کتبی

نام درس: روانشناسی اجتماعی

کد درس: ۰۸

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با مفهوم، تاریخچه، موضوع‌ها و حیطه‌های روان‌شناختی اجتماعی

شرح درس و رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

تعریف روانشناسی اجتماعی و موضوع آن، شناخت و رفتار در روان‌شناسی اجتماعی، طرحواره و تاثیر آن بر شناخت اجتماعی، درک رفتار دیگران، شکل‌گیری نگرش‌ها و تاثیر نگرش در هدایت رفتار، متقاعدسازی و مقاومت در برابر آن، ناهماهنگی شناختی، تصور قالبی، پیش‌داوری و تبعیض نفوذ اجتماعی و هم‌رنگی، کمک به دیگران و عوامل بیرونی و درونی موثر در کمک به دیگران، دیدگاه‌های نظری پرخاشگری

منابع درس:

روانشناسی اجتماعی، تألیف الیوت ارونسون، انتشارات رشد، آخرین چاپ

روان‌شناسی اجتماعی-رابرت بارون، دان بیرن، نایلابرنسکامب-ترجمه دکتر یوسف کریمی، آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی:

آزمون کتبی

نام درس: روانشناسی یادگیری

کد درس: ۰۹

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آموزش اصول روانشناسی یادگیری با تأکید بر یادگیری شرطی و روانشناسی حیوانی.

شرح درس و رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- مفاهیم اصلی، تعریف‌ها و تاریخچه
- ساختار رفتار غیر شرطی
- خوگیری و حساس شدن
- شرطی سازی کلاسیک و خاموشی
- روابط محرک‌ها در شرطی سازی کلاسیک
- شرطی سازی وسیله ای عاملی
- برنامه های تقویت
- تئوری های تقویت
- تنبیه
- یادگیری اجتناب
- کنترل محرک بر رفتار
- یادگیری مبتنی بر مشاهده
- شناخت در جانوران، مکانیسم های حافظه
- شناخت پیچیده در جانوران

منابع درس:

مقدمه‌ای بر نظریه‌های یادگیری تألیف هرگنهان و السون، آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی:

- آزمون کتبی

نام درس: اصول خدمات بهداشتی

کد درس: ۱۰

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: در این درس دانشجویان با مفاهیم اساسی بهداشت و جنبه‌های مختلف آن آشنا می‌شوند.

شرح درس و رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- تاریخچه پزشکی و بهداشت در سایر نقاط جهان، جنبش بهسازی، پیدایش پزشکی نوین، بحران در پزشکی
- بهداشت در اسلام
- مفهوم تندرستی و بیماری (تغییر در مفهوم تندرستی، تعریف‌های تندرستی، عوامل تعیین کننده تندرستی، نشانگرهای بهداشت، طبقه بندی نشانگرهای بهداشت، مراقبت اولیه بهداشتی، یارگان مراقبت اولیه بهداشتی، تفسیرهای گوناگون، فایده و دشواری‌های برنامه‌های PHC، هزینه بهره‌گیری جامعه از برنامه، نقش اجتماعی سیاسی کارکنان)
- جنبه‌های اقتصادی بهداشت
- تندرستی و دارایی، تجزیه و تحلیل اقتصادی در بخش بهداشت، بازار کار نیروی انسانی بهداشتی
- بهداشت خانواده
- آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
- برنامه‌های مبارزه با بیماری‌های عفونی واگیر
- برنامه گسترده ایمن سازی (عوامل کلی مقاومت بدن، آشنایی با بیماری‌های هدف، ایمن سازی، اصول کلی، موارد کاذب، زنجیره سرما)
- بهداشت حرفه ای
- برنامه‌های بهداشت کار، وظایف مراکز بهداشت کار، خطرهای محیط کار، اثر بین انسان و انسان، بیماری‌های شغلی، سرطان‌های شغلی، خطرهای بهداشتی در کارگاه‌های کوچک و مزاحم، برنامه‌های غربالگری و پالایش زیست شیمیایی در بهداشت حرفه ای
- محیط زیست و تندرستی
- بهداشت محیط
- بهداشت مدارس
- مقایسه نظام‌های مراقبت بهداشتی
- سیاست بهداشتی و برنامه‌ریزی بهداشت

- سطوح مختلف ارائه خدمات در شبکه های بهداشت و درمان ایران و پزشکی خانواده

منابع اصلی درس:

اصول خدمات بهداشتی-دکتر حسین شجاعی تهرانی، دکتر فرید عبادی فردآذر، مرکز تحقیقات مدیریت بیمارستانی دانشگاه علوم پزشکی تهران آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی:

- آزمون کتبی

نام درس: آسیب شناسی درون فردی جامعه نگر

کد درس: ۱۱

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: فراگیری سبب شناسی، معیارهای تشخیص و تابلوی بالینی اختلالات روان شناختی باتوجه به علل روانی- اجتماعی و در نظر گرفتن عوامل زمینه ساز، آشکار ساز و تداوم بخش

شرح درس: در این درس دانشجویان با سبب شناسی و تابلوی بالینی اختلالات روان شناسی و علل ایجاد کننده آنها آشنا می شوند. سبب شناسی اختلالات از ابعاد مختلف از جمله درون فردی و اجتماعی بررسی می شود. با نظام های رایج طبقه بندی تشخیصی و تشخیص چند محوری (DSM) و نیز طبقه بندی آخرین ویراست ICD-10 PHC آشنا می شوند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

سبب شناسی و علامت شناسی، تعریف بهنجار و نابهنجار اختلالات روانشناختی، نظام های طبقه بندی تشخیصی، نظام تشخیصی DSM و ICD-10-PHC علامت شناسی، شیوه های کلینیکی ارزیابی، تشخیص افتراقی اختلالات روانی و آسیب شناسی درون فردی و اجتماعی، اختلال های اضطرابی، اختلال های خلقی، اختلال های اسکیزوفرنی، اختلال های تغذیه ای، اختلال های شخصیت، اختلال های کودک و نوجوان و اختلال های مربوط به سوء مصرف مواد و خودکشی

منابع اصلی درس:

- کلیات روانپزشکی برای پزشکان عمومی، دکتر فرهاد قلعه بندی، آخرین چاپ

- خلاصه روانپزشکی. کاپلان و سادوک. فصول ۴-۲ و ۹-۸ آخرین چاپ

- روانشناسی نابهنجاری (آسیب شناسی روانی)، روزنهان و سلیمان ترجمه سیدمحمدی آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

امتحان کتبی در آخر ترم.

ارائه مقاله کلاسی در مورد بررسی یک اختلال یا مشکل روانی - اجتماعی.

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۱/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: فراگیری دانش و کاربرد مهارت‌های مصاحبه‌ی تشخیصی در روانشناسی بالینی

شرح درس: فراگیری مهارت‌های مربوط به برقراری ارتباط با مراجع، چگونگی شروع و پایان جلسه‌ی مصاحبه، آشنایی با مهارت استفاده از شیوه‌های مصاحبه جهت کسب اطلاعات لازم و رسیدن به تشخیص بر اساس معیارهای تشخیصی بین‌المللی

رئوس مطالب: (۹ ساعت نظری - ۵۱ ساعت عملی)

۱- مصاحبه بینش‌گرا و مصاحبه علامت‌گرا

۲- راهبردهای ایجاد رابطه

۳- راهبردهای کسب اطلاعات: تکنیک‌ها

۴- روش‌های ارزشیابی وضعیت روانی

۵- آشنایی با علامتها و نشانه‌های اختلال‌های روانی

۶- طبقه‌بندی اختلال‌های روانی

۷- تشخیص ۵ محوری

منابع اصلی درس:

1- Sadock, B.J. & Sadock V.A. Synopsis of Psychiatry. Philadelphia : Lippincott i last edition

۲- اصول مصاحبه‌ی بالینی، بر مبنای DSM-IV اتمر و اتمر، آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجو:

۱. آزمون کتبی در پایان ترم.

۲. گزارش سه مصاحبه تشخیصی کامل در پایان ترم.

۳. بکارگیری تکنیک‌های مصاحبه به وسیله ایفای نقش بیمار و مصاحبه با بیمار توسط دانشجوی بهداشت روان.

نام درس: آمار پیشرفته و روش تحقیق در علوم رفتاری

کد درس: ۱۳

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: فراگیری استفاده از روشهای آماری پیشرفته و آشنایی با طرح‌ها و روش‌های پژوهشی در حیطه بهداشت روان جامعه نگر.

شرح درس: در این درس دانشجویان با طرح‌ها و روش‌های پژوهشی آشنا شده، درسهایی از آمار توصیفی، استنباطی و غیر پارامتریک را فرا گرفته و مهارت استفاده از نرم افزارهای تحلیل آماری (SPSS و ...) را در تحقیق بدست خواهند آورد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی)

روش تحقیق: مفهوم، عناصر و مراحل تحقیق، مرور منابع مربوط، روش‌های جمع آوری اطلاعات.

انواع تحقیق (همبستگی، آزمایشی، تحقیق کیفی، فراتحلیل...) و طرح‌های تحقیق.

آمار: اندازه‌های گرایش مرکزی، شاخص‌های پراکندگی، همبستگی، رگرسیون و پیش بینی آزمونهای آماری، انواع تحلیل واریانس، آزمونهای تعقیبی، آمار غیر پارامتریک.

منابع اصلی درس:

- احتمالات و آمار کاربردی در روانشناسی و علوم تربیتی (دکتر علی دلاور)، آخرین ویرایش.
- پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی (دکتر علی دلاور)، آخرین ویرایش.
- تحقیق در سیستم‌های بهداشتی، گروه مؤلفین سازمان جهانی بهداشت، انتشارات معاونت بهداشتی (دکتر ملک افضلی)، آخرین ویرایش.

شیوه ارزیابی دانشجویان:

۱. امتحان کتبی
۲. ارائه یک طرح پژوهشی در حیطه بهداشت روان مبتنی بر نیاز عرصه آموزشی و تحلیل آماری داده‌ها و نتیجه گیری بر اساس برونداد آماری با یک نرم افزار رایج آماری.

نام درس: اصول اپیدمیولوژی

کد درس: ۱۴

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد کارآموزی)

نوع واحد: نظری - کارآموزی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با مطالعات اپیدمیولوژی، انواع مطالعات و زمینه‌های مرتبط با آن به ویژه در زمینه بهداشت روان جامعه نگر می‌باشد.

شرح درس: اپیدمیولوژی یا همه گیرشناسی شامل بررسی توزیع، بروز، شیوع و طول مدت بیماری، بار بیماری‌ها، مشکلات بهداشت روان در جامعه و روش‌های همه گیری شناسی در جهت فهم علل، چگونگی درمان و پیشگیری اختلالات و آسیب‌های روانی - اجتماعی. همچنین یادگیری روش‌های استفاده از نتایج اپیدمیولوژی در برنامه ریزی و ارزیابی کلی برنامه‌های بهداشت روان در سطوح ملی و محلی.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۵۱ ساعت کارآموزی)

- اصول اپیدمیولوژی
- روشهای اپیدمیولوژی
- غربالگری
- اپیدمیولوژی بیماریهای غیر واگیر
- اپیدمیولوژی بیماریهای روانی

منابع اصلی درس :

۱. اپیدمیولوژی، گوردیس، آخرین ویرایش.
۲. اصول اپیدمیولوژی، مازنر، آخرین ویرایش.
۳. راهنمای اپیدمیولوژی برای مدیریت بهداشت شهرستان، جی پی و وان، نشر اداره کل مبارزه با بیماریها، آخرین ویرایش.
۴. کتاب روانشناسی سلامت، فابروفینو، آخرین ویرایش.
۵. کتاب روانشناسی سلامت، جلد اول، آخرین ویرایش.

شیوه ارزیابی دانشجو :

- ۱- امتحان کتبی
- ۲- انجام یک مطالعه اپیدمیولوژیک در حیطه بهداشت روان (در یک محله، روستا یا شهر و...)، ارائه گزارش مطالعه

نام درس: بهداشت روان جامعه نگر

کد درس: ۱۵

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد کارآموزی)

نوع واحد: نظری - کارآموزی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با بهداشت روانی جامعه نگر و شیوه های مختلف ارائه خدمات در زمینه بهداشت روان در جامعه می باشد.

شرح درس: آشنا شدن فراگیران با برنامه های پیشگیری در سطوح مختلف به نحوی که این خدمات در بخش های مختلف جامعه قابل اجرا باشد. همچنین آشنا شدن با برنامه های ادغام خدمات بهداشت روان در PHC در کشور و منطقه و شناخت آسیب های اجتماعی

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۵۱ ساعت کارآموزی)

تاریخچه - عوامل موثر در به وجود آمدن مراکز بهداشت روانی جامعه نگر، برنامه های پیشگیری از اعتیاد، انواع خدمات بهداشت روان جامع نگر، برنامه کشوری ادغام بهداشت روان در PHC در ایران و کشورهای منطقه، علل و عوامل موثر در به وجود آمدن آسیب های اجتماعی و روش های پیشگیری از آنها، ارزیابی و پژوهش در بهداشت روانی، پیشگیری (اولیه، ثانویه و ثالث) طراحی، نظارت و پایش برنامه ها و ویزیت بیماران در منزل، آموزش بهداشت روان در خانواده و برنامه های پیگیری بیماران مزمن برنامه بهداشت روان شهری

منابع اصلی درس:

- 1- Comprehensive Textbook of Psychiatry, last edition.
- 2- Kaplan and Sadock. Synopsis of psychiatry: Behavioral Sciences, Clinical Psychiatry, last edition.
- 3- Handbook of Community Psychology: Julian Rappaport, Edward Seidmen, last edition.
- 4- WHO. A Conceptual Framework for Action on the Social Determinants of Health. Geneva: WHO

۴- روانشناسی بالینی. فصل دارو، نوشته جری فیرس و تیموتی جی ترال. آخرین ویرایش.

۵- برنامه کشوری ادغام بهداشت روان در PHC

شیوه ارزیابی دانشجو:

۱- امتحان کتبی

۲- مطالعه کتابخانه ای و سخنرانی پیرامون یکی از شیوه های مختلف ارائه خدمات بهداشت روان جامعه نگر و خدمات پیشگیرانه.

۳- ارائه گزارش ارزیابی یک برنامه بهداشت روان جامعه نگر و ادغام در PHC.

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با اصول و مبانی یادگیری و آموزش بهداشت می‌باشد تا با استفاده از این اصول و مبانی، مفاهیم بهداشتی را به جامعه و کارکنان بهداشتی منتقل نمایند.

شرح درس: آموزش بهداشت آن بخش از مراقبتهای بهداشتی است که اعتلای رفتار بهداشتی را مد نظر دارد. از طریق آموزش بهداشت به افراد کمک می‌شود تا تأثیر رفتارشان را بر بهداشت و سلامتشان درک نموده و برای برخورداری از زندگی بهداشتی، خود تصمیم بگیرند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- سیر تاریخی تبیین تعریف سلامت تا رسیدن به تعریف سازمان جهانی بهداشت.
- تاریخچه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت
- اهداف و وظایف آموزش بهداشت
- اصول و مفاهیم آموزش بهداشت (آگاهی، نگرش، اعتقاد، رفتار، انگیزه، ادراک، باور و ...)
- اصول برنامه ریزی در آموزش بهداشت
- کاربرد تئوری های یادگیری در آموزش بهداشت
- تعریف و اهمیت برقراری ارتباط در سلامت
- مفاهیم ارتباط سلامت
- انواع ارتباط فردی، بین فردی و اجتماعی
- طراحی و ارزشیابی پیام و محتوای آموزشی
- روشهای مختلف آموزش بهداشت و عوامل موثر در انتخاب روش مناسب

منابع اصلی درس :

- 1- Butler, thomas, principles of health education and health promotion wadsworth last edition.
 - ۲- اصول و مبانی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، تألیف محسن صفاری و همکاران، آخرین ویرایش
 - ۳- ارتباط شناسی سلامت، تألیف محسن صفاری و همکاران، آخرین ویرایش
 - ۴- ارتباط شناسی، تألیف دکتر مهدی محسنیان راد، آخرین ویرایش
- شیوه ارزیابی دانشجو: امتحان کتبی و تکلیف

پیش نیاز: اصول خدمات بهداشتی

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: دانشجویان با نظریات اصول و مکاتب مدیریت، برنامه ریزی در نظام سلامت و نحوه ارزیابی اقتصادی برنامه ها و اجرای آن آشنا شوند.

شرح درس و رئوس مطالب: (۵۱ ساعت نظری)

- مکاتب مختلف مدیریت و مقایسه مکاتب مدیریت
- برنامه ریزی در نظام سلامت چیست و چرا برنامه لازم است
- رویکردهای مختلف نسبت به برنامه ریزی، برنامه ریزی برای بهداشت
- تأمین مالی مراقبت های بهداشتی
- اطلاعات برای برنامه ریزی، تجزیه و تحلیل وضعیت موجود و تعیین اولویت ها
- هزینه و هزینه یابی در سیستم مراقبت سلامت
- ارزیابی و ارزشیابی راههای گوناگون، اصول ارزشیابی اقتصادی در مراقبت سلامت، انواع روش های ارزشیابی اقتصاد در بخش سلامت
- تخصیص منابع و بودجه بندی
- برنامه ها، پروژه ها، اجرا و پایش (برنامه بلند مدت، کوتاه مدت، عملیاتی و برنامه استراتژیک)
- برنامه ها، پروژه ها، اجرا و پایش
- برنامه ریزی نیروی انسانی و آشنایی با شاخص های توسعه انسانی
- آینده برنامه ریزی و برنامه ریزی برای آینده
- عدالت در نظام سلامت
- اصلاحات در نظام سلامت

منابع اصلی درس :

1. Mary Harris, managing health Services: Concept and practice. Last edition
۲. اصول برنامه ریزی بهداشتی، تالیف اندرو گیرین، آخرین چاپ.
۳. اقتصاد مراقبت سلامت، تالیف دکتر فرید عبادی فرد آذر و دکتر عزیز رضا پور، مرکز تحقیقات مدیریت بیمارستان آخرین چاپ.
۴. سازمان و مدیریت از تئوری تا عمل، تالیف دکتر مهدی ایران نژاد پاریزی، پرویز ساسان گوهر، آخرین چاپ

چاپ

شیوه ارزیابی:

- آزمون کتبی

کد درس: ۱۸

نام درس: اصول مشاوره و مداخلات بهداشت روان

پیش نیاز: فنون مصاحبه تشخیصی

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی با اصول مشاوره و مداخلات بهداشت روان، نظریه‌ها و شیوه‌های اساسی مشاوره فردی، آموزش گروهی و خانواده.

شرح درس: در این درس دانشجویان با نظریه‌های مشاوره فردی، آموزش گروهی و خانواده در مراکز بهداشت روان جامعه نگر آشنا خواهند شد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی)

اصول مشاوره و روان‌درمانی، نظریه‌های رایج مشاوره و روان‌درمانی فردی، گروهی و خانواده.

منابع اصلی درس :

- 1- Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy - last edition
- 2- Student Manual for Corey's Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy - last edition
- 3- Foundations of Mental Health Counseling: by Artis J. Palmo, William J. Weikel, David P and Borsos, last edition
- 4- Therapist's Guide to Clinical Intervention, Second Edition: The 1-2-3's of Treatment Planning Practical Resources for the Mental Health Professional by Sharon L. last edition

۵- نظریه‌های روان‌درمانی و مشاوره. ریچارد شارف. آخرین ویرایش.

شیوه ارزیابی دانشجویان: امتحان کتبی و ارائه مقاله

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- دستیابی دانشجویان به اهمیت و ارزشهای بکارگیری رویکردهای دینی (اسلامی) و معنوی در تامین سلامت روان

- آشنا کردن دانشجویان با نقش مذهب و معنویت در اختلالات روانپزشکی و پیامدهای سلامتی

- آگاه کردن دانشجویان بر ضرورت توجه به باورهای معنوی و مذهبی بیماران در ارزیابی و تدوین طرح‌های درمانی

شرح درس: در این درس دانشجویان با مطالعات علمی (مدلهای مفهومی، پژوهشهای انجام شده و دیدگاههای نظری مناسب) در حیطه بهداشت روان و دین آشنا شده و یاد خواهند گرفت چگونه در ارزیابی بالینی و مداخلات درمانی و بهداشتی خود از موضوعات مذهبی و معنوی بیمار استفاده نمایند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- ارتباط تاریخی میان دین و بهداشت روان در روانپزشکی و روانشناسی بالینی

- ارتباط مذهب و معنویت با بهداشت روان

- تعریف مفاهیم مذهبی و معنوی مرتبط با بهداشت روان

- اثر تقییدات و تعهدات مذهبی و معنوی بر بهداشت روان

- اثر تقییدات و تعهدات مذهبی و معنوی بر اختلالات روانی مثل سوء مصرف مواد و در حالت‌های خاص بیماری مثل اضطراب و افسردگی

- نقش دعا و دیگر شکل‌های شفا بخشی (اعمال مذهبی) مذهبی در بهداشت روان

- بررسی فرایندهای نوروفیزیولوژی و نوروسایکولوژی اعمال مذهبی مثل دعا و اثر درمانی آنها

- کسب مهارت‌های مصاحبه و ارزیابی گرایش‌های مذهبی و معنوی بیماران

- آشنایی با نقش روحانیان، نهادها و جمعیت‌های دینی در مسایل مربوط به بهداشت روان

- آشنایی با رشد معنوی و مذهبی

- نگاهی کلی بر سنت‌های مذهبی ادیان بزرگ، بخصوص اسلام، با تمرکز بر نگرش آنها به بهداشت روان و ارتقاء آن

- آشنایی با مسایل و رویکردهای مطرح در روانشناسی transpersonal مرتبط با دین و معنویت

- متمایز کردن مذهبی بودن و معنوی بودن سالم و ناسالم، و اعمال مرضی از اعمال معنوی و مذهبی
تذکر: کلیه مطالب فوق با تمرکز بیشتر بر دیدگاه اسلام و مطالعات انجام شده در بین افراد مسلمان خواهد بود.
منابع اصلی درس:

1- Koenig H.G., & Cohen, H.J. (Eds). *The Link between Religion Health: Psychoneuroimmunology and the Faith Factor*. New York: Oxford University Press. Last edition

2- Koenig H.G., McCullough, M.E., & Larson, D.B. *Handbook of Religion and Health*. New York: Oxford University Press. Last edition

۳- بررسی مقدماتی روانشناسی اسلامی: دکتر سید ابوالقاسم حسینی، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد (شماره ۳۷)، آخرین ویرایش

۴- اسلام و بهداشت روان (جلد ۱ و ۲): مجموعه مقالات اولین همایش بین المللی نقش دین در بهداشت روان، مجموعه نویسندگان، انتشارات پژوهشکده فرهنگ و معارف. آخرین ویرایش

۵- دین و بهداشت روانی ۱: نشریه نقد و نظر، سال نهم، شماره اول و دوم، تابستان ۱۳۸۳ شماره ۳۳ و ۳۴، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم.

۶- مقیاس‌های دینداری: دکتر محمد خدایاری فرد، دکتر علینقی فقیهی، دکتر باقر غباری بناب و همکاران، آخرین ویرایش

۷- انسان کامل: استاد شهید مرتضی مطهری، انتشارات صدرا، آخرین ویرایش

۸- تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام. امیر عباس رجبی. آخرین ویرایش

۹- فرهنگ و تمدن اسلام و ایران. دکتر علی اکبر ولایتی.. آخرین ویرایش

۱۰- تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام. زهرا اسلامی فرد. آخرین ویرایش

۱۱- فرهنگ و رفتار اجتماعی. تریاندیس، هری. چارالامبوس. ترجمه: نصرت. فتی. تهران مرکز پژوهش‌های بنیادی. آخرین ویرایش

۱۲- اسلام و بهداشت روان. به اهتمام نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه علوم پزشکی تهران. دفتر نشر معارف. آخرین ویرایش

۱۳- بهداشت روان با نگرش به منابع اسلامی. گروهی از نویسندگان.. پژوهشگاه حوزه و دانشگاه آخرین ویرایش

مقالات در مجلات علمی پژوهشی و کنگره‌های علمی در داخل و خارج

شیوه‌های ارزشیابی دانشجویی در این درس: امتحان کتبی و گزارش کار علمی

کد درس: ۲۰

نام درس: مداخله روانشناختی در بحران

پیش‌نیاز: فنون مصاحبه تشخیصی، بهداشت روان، دین و فرهنگ، بهداشت روان جامعه نگر

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با مدیریت بحران، واکنش‌های افراد در موقعیتهای بحرانی فردی و اجتماعی و شیوه مواجهه و مداخله موثر در بحرانهای روانی - اجتماعی.

شرح درس: در این درس فراگیران با بحران‌های فردی و اجتماعی و بحران‌های ناشی از بلایا آشنا شده، واکنشهای شایع در این موقعیت‌ها را در گروه‌های مختلف شناخته، شیوه‌های مدیریت و کاهش عوارض روانی - اجتماعی ناشی از بحران‌ها را آموخته و با طراحی برنامه‌های مدیریت مبتنی بر خدمات اجتماعی آشنا می‌شوند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی)

تعریف و مفهوم بحران، نظریه‌های تبیین‌کننده، بحران (روانشناختی - اجتماعی و فیزیولوژیکی)، ویژگی‌های بحران، اختلالات شایع در بحران، بحرانها، روش‌های موثر مداخله در بحران، رویکردهای مداخله در بحران، اصول و فنون مداخله در بحران، بهداشت روانی افراد و تیم مداخله‌کننده در بحران، علائم روان‌شناختی افراد دچار بحران، بحران و داغدیدگی

منابع اصلی درس :

1- Chohen, Reguel Mental Health Services in Disastery instructor's guide. last edition

2-crisis intervention, theory and methodology .Aguilera. D.c last edition

۲- خدمات روانی اجتماعی در بلایا - انتشارات معاونت امور توانبخشی سازمان بهزیستی، آخرین ویرایش.

۳- راهنمای آموزشی حمایت‌های روان‌شناختی، از انتشارات سازمان بهزیستی کشور، آخرین ویرایش.

شیوه ارزیابی دانشجویان: امتحان کتبی و پژوهش در حیطه

کد درس: ۲۱

نام درس: قوانین بهداشت روان و اخلاق حرفه‌ای (حقوق بشر)

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با اصول اخلاق حرفه‌ای، قوانین شرعی و عرفی و قوانین مدنی بهداشت روان در ایران و سایر کشورهای جهان.

شرح درس: در این درس دانشجویان با ضوابط اخلاق حرفه‌ای در حیطه بهداشت روان و قوانین شرعی و عرفی آشنا شده و نسبت به حقوق مراجعین و مسئولیت‌های حرفه‌ای خود در این زمینه وحل و فصل تعارضات بین ضوابط اخلاقی و قوانین مدنی موجود حساسیت لازم را پیدا می‌نمایند و همچنین با قوانین مدنی بهداشت روان در ایران و دیگر کشورهای پیشرفته و بیانیه حقوق بشر آشنا شده و بالاخص توجه لازم را نسبت به مسئولیت خود در موقعیت‌های خاص از قبیل خودکشی، کودک‌آزاری، همسرآزاری و... می‌نمایند.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری):

ضوابط اخلاق حرفه‌ای در بهداشت روان، قوانین مدنی، شرعی و عرفی در کار با مراجعین، حقوق مراجعین، رازداری - رابطه ضوابط اخلاق حرفه‌ای و قوانین کشوری و قوانین شرعی و مدنی در حیطه‌های کودک‌آزاری، همسرآزاری، خودکشی، بیماری‌های واگیردار، قوانین بهداشت روان در ایران و دیگر کشورهای پیشرفته دنیا، مقایسه تطبیقی قوانین ایران و قوانین مصوب سازمان جهانی بهداشت، بیانیه حقوق بشر و ارتباط آن با حقوق مراجعین و راهکارهای برخورد با موقعیت‌هایی که قانونی در آن زمینه وجود ندارد.

منابع اصلی درس:

- 1-Codes of Ethics for the Helping Professions: Wadsworth, last edition.
- 2-The Portable Lawyer for Mental Health Professionals: An A-Z Guide to Protecting Your Clients, Your Practice, and Yourself: Barton E. Bernstein JD LMSW, Thomas L. Hartsell Jr. JD, John Wiley and Sons, last edition.
- 3-Ethics in Psychology and the Mental Health Professions: Standards and Cases: by Gerald P. Koocher. (Oxford Textbooks in Clinical Psychology), last edition.

۴- اخلاق در پژوهش‌های پزشکی: ترجمه دکتر محمد ضرغام با مقدمه و نظارت دکتر باقر لاریجانی فصل‌های ۱ تا ۱۰ - ۱۴ - ۱۵ - ۲۰، دانشگاه علوم پزشکی تهران، آخرین ویرایش

۵- مبانی و اصول اخلاق در مشاوره و روانشناسی: دکتر سیمین حسینیان، آخرین ویرایش.

شیوه ارزیابی دانشجو:

امتحان کتبی - ارائه مقاله در زمینه اخلاق حرفه‌ای

کد درس: ۲۲

نام درس: کاربرد مقدماتی آزمونهای روانشناختی

پیش‌نیاز: فنون مصاحبه تشخیصی

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی مقدماتی دانشجویان با کاربرد آزمونهای روانشناختی شامل آزمونهای هوشی - شناختی، آزمونهای شخصیت و آزمونهای غربالگری.

شرح درس: در این درس دانشجویان با چگونگی اجرا و موارد کاربرد آزمونهای روانشناختی آشنا شده و یاد می‌گیرند چگونه می‌توان از نتایج آنها در جهت ارتقاء بهداشت روان استفاده نمود.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی)

الف. آزمونهای هوشی و شناختی

ب. آزمونهای شخصیتی

ج. آزمونهای غربالگری

منابع اصلی درس:

- راهنمای سنجش روانی - گری گراث و مارنات، آخرین ویرایش.

شیوه ارزیابی دانشجو:

امتحان کتبی، انجام یک آزمون روانشناختی و ارائه گزارش آن بر اساس نظر استاد.

نام درس: آموزش بهداشت روان در خانواده (سلامت روانی جنسی-مهارت های زندگی) کد درس: ۲۳
پیش نیاز: اصول آموزش بهداشت و ارتباطات

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با اصول و روش‌های آموزش بهداشت روان به خانواده، انتظار می‌رود دانشجویان پس از گذراندن این درس بتوانند با ارائه خدمات بهداشت روان در زمینه پیشگیری از آسیب‌های روانی و روانی اجتماعی آموزش مهارت های زندگی و سلامت جنسی در خانواده آشنا شوند.

شرح درس: در این درس دانشجویان با اصول، مبانی و روش‌های مداخلات بهداشت روانی در خانواده‌ها آشنا می‌شوند و شیوه‌های رایج و جدید آموزش بهداشت روان در خانواده مانند آموزش مهارت‌های زندگی، سلامت جنسی، فرزند پروری و مهارت‌های بین فردی و جمعی، خانواده، آسیب‌های روانی ناشی از اختلالات رفتاری در خانواده را آموخته و مهارت‌های بکارگیری روش‌های مداخلات بهداشت روان در خانواده را کسب نمایند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری-۳۴ ساعت عملی)

- اصول آموزش بهداشت روان در خانواده، خانواده‌های آسیب پذیر و سالم، نقش والدین در تربیت فرزندان، نقش بهداشت روان در ثبات و شکل گیری خانواده، عوامل مؤثر در رشد بهداشت روانی خانواده، بیماری‌های روانی و تأثیر آن در سلامت روان خانواده.

منابع اصلی درس

۱. بهداشت روانی تالیف دکتر محمد علی احمدوند، آخرین ویرایش.
۲. بهداشت روان گرداگرد جهان، انتشارات WHO
۳. آموزش پیش از ازدواج: مهدی میر محمد صادقی، معاونت فرهنگی سازمان بهزیستی، آخرین ویرایش.
۴. راهنمای آموزش مهارت‌های زناشویی، تالیف دکتر فهیمه فتحعلی لواسانی، نشر قطره، آخرین ویرایش
۵. راهنمای مهارت های زندگی

شیوه ارزیابی دانشجو:

امتحان کتبی، آموزش بهداشت روان به خانواده با نظر استاد و گزارش و تأیید کتبی کارگاه‌ها یا آموزش خانواده در کلینیک یا عرصه.

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: شناخت و تحلیل مشکلات، آسیب‌ها و جرائم و الگوهای جامعه‌شناختی در زمینه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی

شرح درس: شناخت و طبقه‌بندی آسیب‌ها، جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی، وضعیت و انواع آسیب‌های اجتماعی در ایران (بررسی علل و عوامل آن)، بررسی و نقد نظریه‌های آسیب‌شناسی اجتماعی (زیستی، روانی و جامعه‌شناختی)، روش‌های مطالعه و تحقیق در زمینه آسیب‌های اجتماعی، الگوهای پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی
رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری)

تاریخچه، عوامل موثر در بروز آسیب‌های اجتماعی، نظریه‌های آسیب‌شناسی اجتماعی (زیستی، روانی و جامعه‌شناختی)، انواع آسیب‌های اجتماعی، وضعیت آسیب‌های اجتماعی در ایران روش‌های تحقیق در زمینه آسیب‌های اجتماعی، روش‌های پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی..

منابع اصلی درس :

۱- آسیب‌های اجتماعی "علل و عوامل بروز و رشد راهکارهای مقابله با آن" - مجید ابهری -

آخرین چاپ

۲- آسیب‌ها و عوارض اجتماعی: ریشه‌یابی و پیشگیری و درمان - علی قائمی - انتشارات امیری

آخرین چاپ

۳- جامعه‌شناسی خانواده و جامعه - آندره میشل - انتشارات تهران - آخرین ویرایش

۴- آسیب‌های اجتماعی (جامعه‌شناسی اغراقات) - هدایت ا... ستوده - آخرین ویرایش

شیوه ارزیابی دانشجویان در حیطه‌های مختلف :

۱- امتحان کتبی

۲- مطالعه کتابخانه‌ای و سخنرانی پیرامون یکی از شیوه‌های بررسی و مداخله در آسیب‌های اجتماعی

۳- ارائه گزارش ارزیابی میدانی یک آسیب اجتماعی.

کد درس: ۲۵

نام درس: کارآموزی

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان به طور عملی با اصول ارائه خدمات بهداشت روان جامعه نگر و کسب مهارت حرفه‌ای در ارائه خدمات بهداشت روان به جامعه.

شرح درس: در این درس دانشجویان دانش خود را در ارائه خدمات بهداشت روان تحت نظارت اساتید بکاربرده و با شیوه‌های عملی و مهارتی دانش خود با کارآموزی آشنا شده و به کسب تجربه حرفه‌ای می‌پردازند.

رئوس مطالب: (۱۰۲ ساعت کارآموزی)

ارزیابی روان‌شناختی، اپیدمیولوژی بهداشت روان، بهداشت روان جامعه نگر، پژوهش کارآموزی بهداشت روان.

منابع اصلی درس:

- براساس نیاز، برنامه کارآموزی دانشجو توسط استاد مربوطه تعیین خواهد شد.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- کار عملی کارآموزی
- ارائه گزارش کار
- طراحی یک برنامه بهداشت روان
- اجرای برنامه و ارائه گزارش
- ارزیابی استاد ناظر از توانایی دانشجو در ارائه خدمات بهداشت روان

نام درس: کارورزی

کد درس: ۲۶

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارورزی

هدف کلی درس: ارائه خدمات بهداشت روان جامعه نگر بصورت مستقل و تحت نظارت مستقیم و مستمر متخصصین بهداشت روان در مراکز بهداشت روان شهری و روستائی

شرح درس: در این درس دانشجویان با انجام فعالیتهای عملی در عرصه تحت نظارت اساتید، مهارت های حرفه‌ای خود را تقویت نموده و تجربه لازم در زمینه طراحی و اجرای برنامه های بهداشت روان جامعه نگر بدست می‌آورند، همچنین مهارت برنامه ریزی در زمینه‌های آموزش بهداشت روان و مدیریت بحران را تجربه خواهند نمود.

رئوس مطالب: (۱۳۶ ساعت کارورزی)

طراحی برنامه های بهداشت روان جامعه نگر و اجرای آنها. ارائه خدمات بهداشت روان، طراحی برنامه‌های آموزشی در زمینه بهداشت روان و طراحی برنامه‌های مدیریت بحران و حوادث غیر مترقبه.
منابع اصلی درس:

- براساس نیاز، برنامه کارورزی دانشجوی توسط استاد مربوطه تعیین خواهد شد.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- کار عملی کارورزی
- ارائه گزارش کار
- طراحی یک برنامه بهداشت روان
- اجرای برنامه و ارائه گزارش
- ارزیابی متخصص بهداشت روان در عرصه از توانایی دانشجو در ارائه خدمات بهداشت روان

کد درس: ۲۷

نام درس: پویایی گروه

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با اصول، مبانی شناخت گروه و شیوه‌های گوناگون و صحیح مدیریت و رهبری در فعالیتهای گروهی.

شرح درس: در این درس دانشجویان با مفاهیم بنیادی در گروه آشنا شده و تئوری‌های پویایی را فرا می‌گیرند. همچنین تعریف قابل فهمی از مفاهیم اختصاصی گروه پیدا نموده و با ارزشیابی جلسات بحث و مذاکره آشنا می‌شوند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- تعاریف و تئوری‌ها در رابطه با پویایی گروه
- آشنایی دانشجویان به روش بحث گروهی
- مقدمه و انجام یک آزمایش جهت سنجش فکر فردی و گروهی
- سنجش آزمایش خودشناسی و گروه شناسی
- جامعه سنجی و نمودارهای سنجش افراد در گروه
- شیوه‌های مختلف رهبری گروهی
- بازتاب و گروه فکری

منابع اصلی درس :

1- Groups: Process and Practice, Marianne Schneider Corey, Gerald Corey -

Cindy Corey, Brooks/Cole, last edition

2- Dovidio, F., & Guertner, S.L. (Eds) . Prejudice, Discrimination and racism. New York: Academic Press. Psychology, N.J: Prentice Hall, last edition.

- ۵- پویایی گروه، مبانی نظری و راهبردهای عملی تألیف دکتر فرهاد ماهر، آخرین ویرایش.
- ۶- راهنمای عملی روانشناسی تجربی تألیف فرس، پل. آخرین ویرایش.
- ۷- گروه‌های رویارویی، نوشته کارل راجرز. انتشارات رشد، آخرین ویرایش.
- ۸- پویایی گروه و مشاوره گروهی، تألیف شفیق آبادی، عبدا...؛ آخرین ویرایش
- ۹- گروه درمانی، کوری، ماریان اشنایدر کوری، جرالد کری، ترجمه سیف ا... بهاری، بایرامعلی رنجگر و دیگران، آخرین ویرایش

شیوه ارزیابی دانشجویان: امتحان کتبی

نام درس: توانبخشی روانی

کد درس: ۲۸

پیش‌نیاز: فنون مصاحبه تشخیصی، اصول آموزش بهداشت و ارتباطات

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با اصول مبانی توانبخشی در روانپزشکی، انتظار می‌رود دانشجویان پس از گذراندن این درس بتوانند با ارائه خدمات توانبخشی روانی به مددجویان در جامعه، عوارض ناشی از مسایل روانی را کاهش دهند.

شرح درس: در این درس دانشجویان با اصول و مبانی توانبخشی آشنا شده و شیوه‌های رایج توانبخشی را در حیطه اختلالات روانپزشکی آموخته و مهارت استفاده از خدمات توانبخشی روانی را در سطوح مختلف جامعه کسب می‌نمایند.

رئوس مطالب: (۹ ساعت نظری-۱۷ ساعت عملی)

تاریخچه مداخلات توانبخشی، تأثیر مداخلات توانبخشی در تشخیص و درمان، اصول توانبخشی، توانبخشی در روانپزشکی، درمان در توانبخشی روانی، سرویسهای سازمان توانبخشی، رویکرد روانشناسی در توانبخشی، توانبخشی مبتنی بر جامعه.

منابع اصلی درس:

- 1- Psychiatric Rehabilitation carlos w.prat,kenneth j., last edition.
- 2-Comprehensive textbook of Psychiatry kaplan,last edition

شیوه ارزشیابی:

- آزمون کتبی
- ارائه گزارش فعالیت عملی از کار در عرصه.

کد درس: ۲۹

نام درس: پیشگیری و کاهش آسیب سوء مصرف مواد

پیش نیاز: فنون مصاحبه تشخیصی-آمار پیشرفته و روش تحقیق در علوم رفتاری

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مفهوم پیشگیری، کاهش آسیب سوء مصرف مواد و کسب مهارت اجرایی این برنامه‌ها در جامعه.

شرح درس: در این درس دانشجویان ضمن آشنایی با مفاهیم و اصول پیشگیری و کاهش آسیب سوء مصرف مواد با شیوه‌های انجام این برنامه‌ها آشنا شده و شیوه‌های اجرای این برنامه‌ها را مبتنی بر خدمات بهداشت روان جامعه می‌آموزند.

رئوس مطالب (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

- تاریخچه مصرف مواد مخدر در جهان و در ایران
- سبب شناسی، همه گیر شناسی
- تعاریف و مفاهیم اولیه سوء مصرف مواد (مصرف، سوء مصرف، وابستگی و ...)
- انواع مواد مخدر و محرک
- شیوه‌های پیشگیری از سوء مصرف مواد
- ادغام پیشگیری و درمان سوء مصرف مواد در نظام مراقبتهای بهداشتی اولیه
- فتون ارتباط و برقراری رابطه درمانی با بیماران معتاد
- آشنایی با روش‌های درمان دارویی سوء مصرف مواد
- آشنایی با انواع روش‌های درمان غیر دارویی سوء مصرف مواد
- مداخلات آموزشی درخصوص سوء مصرف مواد
- آموزش مهارت‌های زندگی و مهارت‌های فرزند پروری
- آشنایی با درمان‌های روانی-اجتماعی
- مداخله در موارد خاص
- آشنایی با اصول کاهش آسیب

منابع اصلی درس:

- 1- Comprehensive text book of substance abuse joyce H. lowvinson, john G. langrod, last edition
- ۲- راهنمای پیشگیری و درمان سوء مصرف مواد (ویژه روانشناسان بالینی و مشاوران، مددکاران، پرستاران و دیگر کارشناسان) تألیف دکتر عباس بخشی پور رودسری و همکاران، انتشارات معاونت سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران، انستیتو روانپزشکی تهران، آخرین ویرایش.
- ۳- سند جامع پیشگیری از سوء مصرف مواد مخدر

شیوه ارزیابی دانشجوی:

امتحان کتبی و ارائه مقاله در پیشگیری و کاهش آسیب در سوء مصرف مواد

کد درس: ۳۰

نام درس: بهداشت روان مدارس

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با نیازهای روان شناختی و اصول بهداشت روانی دانش آموزان

شرح درس و رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- نقش مدرسه در بهداشت روانی دانش آموزان
- عوامل خانوادگی از قبیل تعارض میان والدین و نبود انسجام انضباطی و عوامل محیطی از قبیل وضعیت
- عوامل فردی از قبیل مشکلات مزاجی، بیماری های بدنی یا نارسایی در یادگیری
- نامساعد اقتصادی - اجتماعی و بی خانمانی
- ضرورت بهداشت روان مدارس
- نقش مشاور در تامین بهداشت روان مدارس
- دشواریهای رفتاری دانش آموزان در مدرسه

منابع درس:

بهداشت روانی، تالیف: آنورا، ساپینگتون مترجم: حمیدرضا حسین شاهی، آخرین ویرایش

شیوه ارزشیابی:

- آزمون کتبی

فصل چهارم

استانداردهای برنامه

* ضروری است، برنامه آموزشی (Curriculum) مورد ارزیابی در دسترس اعضای هیئت علمی و فراگیران قرار گرفته باشد.

* ضروری است، طول دوره، طبق مقررات، توسط دانشگاه‌های مجری رعایت شود.

* ضروری است فراگیران کارنمایی (log book) قابل قبولی، منطق با توانمندی‌های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه‌ی مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.

* ضروری است، کارنما به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و باز خورد مکتوب لازم به آنها ارائه گردد.

* ضروری است، فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، مهارت‌های مداخله‌ای اختصاصی لازم را بر اساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.

* ضروری است، در آموزش‌ها حداقل از ۷۰٪ روش‌ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه، استفاده شود.

* ضروری است، فراگیران در طول هفته طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود حضور فعال داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان و یا فراگیران سال بالاتر انجام دهند و برنامه‌ی هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.

* ضروری است، فراگیران، طبق برنامه‌ی تنظیمی گروه، در برنامه‌های آموزشی و پژوهشی نظیر: کنفرانس‌های درون‌بخشی، سمینارها، انجام کارهای تحقیقاتی و مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر حضور فعال داشته باشند و برنامه‌ی هفتگی یا ماهانه آموزشی گروه در دسترس باشد.

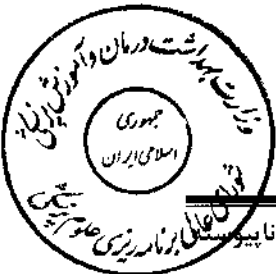
* ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، واحدهای خارج از گروه آموزشی را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.

* ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه‌های آموزشی همکاری‌های علمی از قبل پیش‌بینی شده و برنامه‌ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری‌ها باشند، در دسترس باشد.

* ضروری است، فراگیران مقررات Dress code (مقررات ضمیمه) را رعایت نمایند.

- * ضروری است ، فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در برنامه آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آنها مورد تأیید گروه ارزیاب قرار گیرد .
- * ضروری است ، منابع درسی اعم از کتب و مجلات موردنیاز فراگیران و هیات علمی ، در قفسه کتاب گروه آموزشی در دسترس آنان باشد .
- * ضروری است ، فراگیران در طول دوره خود به روش‌های مندرج در برنامه ، مورد ارزیابی قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.
- * ضروری است ، فراگیران در طول دوره خود ، در برنامه‌های پژوهشی مشارکت داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشد.
- * ضروری است ، در گروه آموزشی اصلی برای کلیه فراگیران کار پوشه آموزشی (Portfolio) تشکیل شود و نتایج ارزیابی‌ها ، گواهی‌های فعالیت‌های آموزشی خارج از گروه اصلی، تشویقات ، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود .
- * ضروری است ، گروه برای تربیت فراگیران دوره ، هیات علمی موردنیاز را بر اساس تعداد ، گرایش و رتبه‌ی مندرج در برنامه در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیاب قرار گیرد .
- * ضروری است ، بخش برای تربیت فراگیران دوره ، کارکنان دوره‌دیده موردنیاز را طبق موارد مندرج در برنامه در اختیار داشته باشد .
- * ضروری است ، دوره ، فضاهای آموزشی عمومی موردنیاز را از قبیل : کلاس درس اختصاصی ، قفسه کتاب اختصاصی در گروه و کتابخانه عمومی ، مرکز کامپیوتر و سیستم بایگانی علمی در اختیار داشته باشد .
- * ضروری است ، دوره ، فضاهای اختصاصی موردنیاز را بر اساس موارد مندرج در برنامه در سطح دانشگاه در اختیار داشته باشند .
- * ضروری است ، تعداد و تنوع جمعیت‌های مورد نیاز برای انجام پژوهشها در محل تحصیل فراگیران ، بر اساس موارد مندرج در برنامه در دسترس باشند .
- * ضروری است ، به ازای هر فراگیر در صورت نیاز به تعداد پیش‌بینی‌شده در برنامه ، تخت بستری فعال (در صورت نیاز دوره) در اختیار باشد .
- * ضروری است ، تجهیزات موردنیاز مندرج در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت تجهیزات ، مورد تأیید گروه ارزیاب باشد .

- * ضروری است ، عرصه‌های آموزشی خارج از گروه ، مورد تأیید قطعی گروه‌های ارزیاب باشند .
- * ضروری است ، دانشگاه ذیربط یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک‌های مندرج در برنامه باشد .

فصل پنجم

ارزشیابی برنامه آموزشی

ارزشیابی برنامه

(Program Evaluation)

نحوه ارزشیابی تکوینی برنامه:

میزان مراعات برنامه مصوب در طی ارائه دوره و مشکلات احتمالی ناشی از آن بررسی شده و بر اساس نتایج آن اصلاحات انجام می‌گردد. علاوه بر آن ارزشیابی دروس برای هر درس با استفاده از چک لیست‌های مربوطه و امتحان‌های هر کدام انجام خواهد گردید.

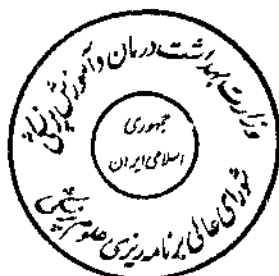
شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

- ۱- گذشت ۲-۳ سال (یک دوره) از اجرای برنامه
- ۲- تغییرات عمده فناوری که نیاز به بازنگری برنامه را مسجل کند
- ۳- تصمیم سیاستگذاران اصلی مرتبط با برنامه

شاخص‌های ارزشیابی برنامه:

شاخص:	معیار:
★ میزان رضایت دانش‌آموختگان از برنامه:	۷۰ درصد
★ میزان رضایت اعضای هیات علمی از برنامه:	۷۰ درصد
★ میزان رضایت مدیران نظام سلامت از نتایج برنامه:	۷۰ درصد
★ میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش‌آموختگان رشته:	طبق نظر ارزیابان
★ کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش‌آموختگان رشته:	طبق نظر ارزیابان

شیوه ارزیابی برنامه:

- نظرسنجی از هیات علمی درگیر برنامه، دستیاران و دانش‌آموختگان با پرسشنامه‌های از قبل تدوین شدن
- استفاده از پرسشنامه‌های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه

متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا بازنگری برنامه و سایر دبیرخانه‌های آموزشی و سایر اعضای هیات علمی می‌باشند.

نحوه بازنگری برنامه:

مراحل بازنگری این برنامه به ترتیب زیر است:

- گردآوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه‌ای، پیشنهادات و نظرات صاحب‌نظران
- درخواست از دبیرخانه جهت تشکیل کمیته بازنگری برنامه
- طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه
- بازنگری در قسمت‌های مورد نیاز برنامه و ارائه پیش‌نویس برنامه آموزشی بازنگری شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

ضمائم

منشور حقوق بیمار در ایران

۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.

- ارائه خدمات سلامت باید:

- ۱-۱) شایسته شان و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد؛
- ۱-۲) بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد؛
- ۱-۳) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد؛
- ۱-۴) بر اساس دانش روز باشد؛
- ۱-۵) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد؛
- ۱-۶) در مورد توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت‌های درمانی بیماران باشد؛
- ۱-۷) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد؛
- ۱-۸) به همراه تامین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد؛
- ۱-۹) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد؛
- ۱-۱۰) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد؛
- ۱-۱۱) با در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد؛
- ۱-۱۲) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد. در موارد غیرفوری (الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد؛
- ۱-۱۳) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد؛
- ۱-۱۴) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع می باشد هدف حفظ آسایش وی می باشد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می‌باشد. بیمار در حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.

۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.

۲-۱) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:

۲-۲-۱) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش؛

۲-۲-۲) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم‌های حمایتی در زمان پذیرش؛

- ۲-۱-۳) نام، مسئولیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجو و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر؛
- ۲-۱-۴) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش‌آگهی و عوارض آن و نیز کلیه‌ی اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار؛
- ۲-۱-۵) نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان؛
- ۲-۱-۶) کلیه‌ی اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.
- ۲-۱-۷) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان؛
- ۲-۲) نحوه‌ی ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد:
- ۲-۲-۱) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:
- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد؛ (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود).
- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد؛
- ۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.
- ۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.
- ۳-۱) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:
- ۳-۱-۱) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده‌ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط؛
- ۳-۱-۲) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور؛
- ۳-۱-۳) شرکت یا عدم شرکت در هر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت؛
- ۳-۱-۴) قبول یا رد درمان‌های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد؛
- ۳-۱-۵) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه‌کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.
- ۳-۲) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:
- ۳-۲-۱) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد؛
- ۳-۲-۲) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.

۴- ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار(حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.

۴-۱) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه‌ی اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد؛

۴-۲) در کلیه‌ی مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظور کلیه‌ی امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد؛

۴-۳) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند؛

۴-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می باشد مگر اینکه این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.

۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.

۵-۱) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید؛

۵-۲) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند؛

۵-۳) خسارت ناشی از خطای ارائه کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.

در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه‌ی حقوق بیمار- مذکور در این منشور- بر عهده‌ی تصمیم‌گیرنده‌ی قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنانچه تصمیم‌گیرنده‌ی جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید.

چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما میتواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان

در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

نحوه پوشش و رفتار تمامی خدمتگزاران در مشاغل گروه پزشکی* باید به گونه ای باشد که ضمن حفظ شئون حرفه ای، زمینه را برای ارتباط مناسب و موثر حرفه ای با بیماران، همراهان بیماران، همکاران و اطرافیان در محیط های آموزشی فراهم سازد.

لذا رعایت مقررات زیر برای کلیه عزیزانی که در محیط های آموزشی بالینی و آزمایشگاهی در حال تحصیل یا ارائه خدمت هستند، اخلاقا الزامی است.

فصل اول: لباس و نحوه پوشش

لباس دانشجویان جهت ورود به محیط های آموزشی به ویژه محیط های بالینی و آزمایشگاهی باید متحد الشكل بوده و شامل مجموعه ویژگیهای زیر باشد:

- ۱- روپوش سفید بلند) در حد زانو و غیر چسبان با آستین بلند
- ۲- روپوش باید دارای آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه باشد.
- ۳- تمامی دکمه های روپوش باید در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی بطور کامل بسته باشد.
- ۴- استفاده از کارت شناسایی معتبر عکس دار حاوی(حرف اول نام، نام خانوادگی، عنوان، نام دانشکده و نام رشته) بر روی پوشش، در ناحیه سینه سمت چپ در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی الزامی می باشد.
- ۵- دانشجویان خانم باید تمامی سر، گردن، نواحی زیر گردن و موها را با پوشش مناسب بپوشانند.
- ۶- شلوار باید بلند متعارف و ساده و غیر چسبان باشد استفاده از شلوارهای جین پاره و نظایر آن در شان حرف پزشکی نیست.
- ۷- پوشیدن جوراب ساده که تمامی پا و ساق پا را بپوشاند ضروری است.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان
در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

- ۸- پوشیدن جوراب های توری و یا دارای تزیینات ممنوع است.
 - ۹- کفش باید راحت و مناسب بوده، هنگام راه رفتن صدا نداشته باشد.
 - ۱۰- روپوش، لباس و کفش باید راحت، تمیز، مرتب و در حد متعارف باشد و نباید دارای رنگهای تند و زننده نا متعارف باشد.
 - * منظور از گروه پزشکی، شاغلین در حرف پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی، پرستاری، مامایی، توانبخشی، بهداشت، تغذیه، پیراپزشکی، علوم پایه و فناوریهای نوین مرتبط با علوم پزشکی است.
 - ۱۱- استفاده از نشانه های نامربوط به حرفه پزشکی و آویختن آن به روپوش، شلوارو کفش ممنوع می باشد
 - ۱۲- استفاده و در معرض دید قرار دادن هر گونه انگشتر، دستبند، گردن بند و گوشواره (به جز حلقه ازدواج) در محیط های آموزشی ممنوع می باشد.
 - ۱۳- استفاده از دمپایی و صندل در محیط های آموزشی بجز اتاق عمل ممنوع می باشد.
- فصل دوم: بهداشت فردی و موازین آرایش در محیط های آموزشی کشور
- ۱- وابستگان به حرف پزشکی الگوهای نظافت و بهداشت فردی هستند، لذا ، بدون تردید تمیزی ظاهر و بهداشت در محیط های آموزشی علوم پزشکی از ضروریات است.
 - ۲- ناخن ها باید کوتاه و تمیز باشد آرایش ناخن ها با لاک و برچسب های ناخن در هر شکلی ممنوع است استفاده از ناخن های مصنوعی و ناخن بلند موجب افزایش شانس انتقال عفونت و احتمال آسیب به دیگران و تجهیزات پزشکی می باشد.
 - ۳- آرایش سر و صورت به صورت غیر متعارف و دور از شئون حرفه پزشکی ممنوع می باشد.
 - ۴- نمایان نمودن هرگونه آرایش بصورت تاتو و با استفاده از حلقه یا نگین در بینی یا هر قسمت از دستها و صورت ممنوع است.
 - ۵- ادکلن و عطرها با بوی تند و حساسیت زا در محیط های آموزشی ممنوع است.
- فصل سوم: موازین رفتار دانشجویان در محیط های آموزش پزشکی
- ۱- رعایت اصول اخلاق حرفه ای، تواضع و فروتنی در برخورد با بیماران، همراهان بیماران، استادان، فراگیران و کارکنان الزامی است.
 - ۲- صحبت کردن در محیط های آموزشی باید به آرامی و با ادب همراه باشد. و هرگونه ایجاد سرو و صدای بلند و یا بر زبان راندن کلمات که در شان حرفه پزشکی نیست، ممنوع است.
 - ۳- استعمال دخانیات در کلیه زمان های حضور فرد در محیط های آموزشی، ممنوع می باشد.

۴- جویدن آدامس و نظایر آن در آزمایشگاهها، سالن کنفرانس، راند بیماران و در حضور اساتید، کارکنان و بیماران ممنوع می باشد.

۵- در زمان حضور در کلاس ها، آزمایشگاهها و راند بیماران، تلفن همراه باید خاموش بوده و در سایر زمان ها، استفاده از آن به حد ضرورت کاهش یابد.

۶- هرگونه بحث و شوخی در مکانهای عمومی مرتبط نظیر آسانسور، کافی شاپ و رستوران ممنوع می باشد.

فصل چهارم: نظارت بر اجرا و پیگیری موارد تخلف آئین نامه

۱- نظارت بر رعایت اصول این آئین نامه در بیمارستان های آموزشی و سایر محیط های آموزشی علوم پزشکی بالینی بر عهده معاون آموزشی بیمارستان، مدیر گروه، رئیس بخش و کارشناسان آموزشی و دانشجویی واحد مربوطه می باشد.

۲- افرادی که اخلاق حرفه ای و اصول این آئین نامه را رعایت ننمایند ابتدا تذکر داده می شود و در صورت اصرار بر انجام تخلف به شورای انضباطی دانشجویان ارجاع داده می شوند.